

Pokoj a dobro

Ročník 4 Číslo 5 Vianoce '02

Katolícky časopis farnosti Markušovce, filiálka Teplička, Pod Teplička a Lieskovany

Nepochopiteľnosť
tajomstva Vtelenia
strana 5

Organ v Tepličke
a štyria mušketieri
strana 6

Ked' sa z Vianoc stáva
obchod, zdviham ruku!
strana 9

Vianoce, nádej ludstva

Priznám sa vám, že sa mi len veľmi ťažko darí „preladíť sa“ z bežného pracovného tempa na vianočnú atmosféru. Niežeby som sa na Vianoce netešila, práve naopak. Už sa nemôžem dačkať vzácnemu pokoju a pohode. Patrím k tej skupine ľudí, ktorá s nákupmi vianočných darčekov začína dosť zavčasu. Odrádzajú ma totiž veľké rady a nervozita v obchodoch tesne pred 24. decembrom. Sami to dobre poznáte. Stres a zhola.

Darčeky k Vianociam jednoducho patrí. Podobne ako vianočný stromček, sneh i dobrá pohoda. Počúvame vianočné koledy a s láskou si zaspomíname na tých, čo už nie sú medzi nami. Sme k sebe akisi lepší, milší. A to je dobre. Škoda, že všetko to krásne, vianočné veľmi rýchlo pomínie. Prečo je to tak? Je to asi tým, že v poslednej dobe súdame na tú pravú podstatu Vianoc, na to najdôležitejšie. Zabúdame, že sa nám práve v tomto čase, pred viac ako dvoma tisícami rokov narodila nádej - Ježiš Kristus. Nádej pre nás všetkých. Nádej, ktorá nás istým spôsobom oslobodzuje, utešuje, pomáha v fažkostiah i súženiacach. Tá istá nádej, ktorá nám dáva nekonečnú silu a chuf žif, naozaj žif, nie prežívaf. Ona tu ostane, aj keď zhásne posledné svietielko na vianočnom stromčeku. Skrýva sa v každom z nás, v našich srdciach. Niekde je malou iskričkou, u iného malým plamienkom. Pre svoju realizáciu potrebuje len priestor, čas a veľa lásky. Ponúka nám veľmi veľa a nič zato nepýta. Naša nádej - Ježiš Kristus. Nemúdry je ten, kto ju neprijme a chudák ten, kto ju nemal možnosť spoznať.

Za srdca vám preto želám, aby ste s touto nádejou v srdci prežili nie len tieľa vianočné sviatky, ale podľa možnosti aj celý život. Poprajme si navzájom, aby sa nám stala ozojstnou "drogou", bez ktorej si nevieme život predstaviť.

Mária Krotká

Snímka: Dionýz Dugas

Na konci kalendárneho roka

Dostalo sa vám do rúk posledné tohtočné číslo časopisu Pokoj a dobro. Je to príjemné skončiť rok, že ho vydávame už štvrtý rok. Vďaka Bohu!

Chceme preto podakovať všetkým tým, ktorí akýmkoľvek spôsobom podporujú naše spoločné dielko. Podakovanie patrí tým, ktorí časopis finančne podporujú. Sú to vaše príspevky a tiež finančné prostriedky všetkých tých sponzorov, ktorí vidia veľký zmysel v šírení kresťanskej náuky a kultúry. Ostávajú v úzadí bez toho, aby chceli byť menovaní.

Veľká vďaka patrí všetkým príspievateľom. Tým, ktorých články boli zverejnené, ale i tým, ktorí na to len čakajú. Pán vidi úsilie i v skrytosti.

Na záver dakujeme aj za vaše modlitby. Nech Boh žehná našu farosť a všetkých, čo sa v nej aktívne zapájajú!

redakcia

Kde bolo, tam bolo...

... za siedmimi horami, za siedmimi dolami...

Takto poväčsine začinajú slovenské rozprávky. Zvlášť teraz, vo vianočnom období, sa deti isto pustia do ich čítania.

Defom netreba pred čítaním vysvetľovať, kto je v tej či onej rozprávke kladný a kto záporný hrdina. Ony to vedia. Aj bez vysvetľovania.

Hrdinov možno spoznáť podľa ich úmyslov a následujúcich skutkov. Keď napr. čarodejnica strojí úklady tým, že primieša do čarovného nápoja jed, aby kohosi otrávia, alebo preflikána ľiska, ktorá sa prešibane zalieča svojim „lúbezným“ hlasom havranovi na strame, aby prehovoril a pustil jej zo zobáka chutný syr. A tiež zlá kráľovná, ktorá neznenie jednoduchú krásu Šípkovej Ruženky... Takých deti ihned označia za zlych. A okamžite sa staložnia s tými dobrými, napr. s Popoluškou, ktorá napriek nenávisti macochy a nevlastnej sestry ostáva milou, dobrou a prívetivou. Neznáš sa na ich úroveň a nevracia im zlo.

Rozprávkových hrdinov poznáme ihned. Je to také jednoduché a prirodzené. Škoda len, že časom, keď dospeívame a stávame sa dospelými, a teda vraj „múdieme“, začiname mať v tých našich hrdinoch zmätok. Je zvlášne, že tzv. úspešný spevák, ktorý vo svojej piesni a videoklipe kope svojej mame hrob za jej vraj zlú výchovu, vyháva v rebričkoch hitparád a požíva obdiv mládeže. Čo je vraj na tom. Hlavne, že je to dobrá muzička. Alebo slovenski slávici, ktorí pavymieňali svoje manželky za atraktívne modelky. Komentuje sa to dosť pozitívne. Vraj si vylepšili imidž. A tiež rýchlozbohatenci. Nezoleži, na úkor koho alebo čoho zbohatli. Očaria značkovým obliečením, bombastickým bývaním a rýchlymi autami. Alebo ti „šikovní“. Vedia všetko vybavíť - priatie na vysokú školu za peniaze, výfazstvo vo výberovom konaní firmy, lepšie a prednejšie miesta v živote...

Ježiš zbytočne nepoukázal na to, že kým nebudeš ako deti, neviodem do Božieho

kráľovstva. Deti majú totiž srdce ešte čisté, bez hrubého nánosu hriechov. Vedia priamo pomenovať zlo zlom a dobro dobroru. Ich sú neziskateľné oblekom od Armaniho alebo parfumom od Guccia, ale dobratou srdca a dobrými skutkami. A pokial sa zlému hrdinovi prihodi niečo zlé za to, že bol nespravedlivý voči dobrým, súhlasia, že bol potrestaný. Ale tiež, keď sa napokon zlý hrdina úprimne pokori a prosí o odpustenie, sú ochotné odpustiť mu. Sú milosrdné k úprimnej lútości.

Ktorí sú ti kladní hrdinovia dnešnej doby? Vidime ich všobec v tom chaose hodnot? Skúsmo si ich lepšie výmlnú. Napríklad zdravotnú sestru v nemocnici, ktorá napriek nízkemu finančnému ohodnoteniu a uhnudnosti starých pacientov ich stále ošetroje s úsmevom na tvári. Alebo pracovníčku za priečinkom či v obchode, ktorá napriek dlhému rodu čakajúcich a nespokojných zákazníkov, sa dokáže mila prihovoriť a poradiť. A tiež učiteľ, ktorý napriek nezáujmu a ignorácii študentov, nestráca trpežlivosť a láskavosť. Ba aj rodiča, ktorí napriek silnej pracovnej konkurencii kladú na prvé miesto výchovu detí pred karierou. Je to aj šef podniku, ktorý napriek tomu, že bude musieť znižiť svoj zisk, zabezpečí dôstojné pracovné podmienky a správne ohodnotí prácu svojich zamestnancov. Ale aj knaz, ktorý napriek vlažnosti farníkov nestráca vieri v sile svojho povolania a nadalej s láskou evanjelizuje.

No prvý pohľad sa zdá, že toto by malo byť predsa normálne. No zdá sa, že už prestáva byť normálne byť verný svojmu povolaniu. Kto je verný v maločastiach, dokáže byť verný aj vo veľkých veciach.

Kladní hrdinovia dneška. Poznaj ich po ovoci ich života a práce. Napriek nepríazni životných alebo pracovných podmienok ostávajú verní svojmu povolaniu, kam ich postavil nás dobratívny Pán.

Defom závidím to, že majú vo svojich hrdinoch jasno.

Monika Hodnická

Mikuláš

Tak sme ho prežili. Deň, ktorý nás dokáže vytrhnúť z bežných starostí, ale pritom nám jeho priprava nezaberie veľa času. Taký milý „minisviatok“ - deň sv. Mikuláša. Učitelia s mákkym srdcom sa podvolili prosíkaniu svojich miláčikov a dokonca aj na strednej škole sa kde - tam nevyučovalo. Každý si zmobil v ústach svoj cukrik, ktorý si vytiahol z dobre natlačenej ponožky, alebo ktorý mierne zdeformoval pri rannom obúvaní. Naozaj milá idylka. No tento deň sa ani zdaleka nekončí len tak...

Bliží sa večerná sv. omša a tí, ktorí pravidelnne navštievujú bohoslužby, začínajú nleča tušiť a horieť zdravou zvedavosťou, ako to dnes celé dopadne. Prí vstupe do chrámu má človek pocit, že tam vpredu to vrie a iste sa tam bude niečo dať. Zvýšená intenzita inak tichého šuchotu vetrovek a šepotu našich ratolestí svedčí o čomsi nezvyčajnom. Desiatky našvorených hláv sa tlačia na krátkych lavičkach. Je tam na prasknutie. Hmm..., zdá sa, že tým malým drobcom urabili pre tento deň mälo lavičiek. Najväčšiu radosť prežíva určite každý duchovný otec. Jeho nesmoly, letný pohľad do nabité „orény“ ho prezrídza, ako dúfa, že sa tam zmestí. No ustúpiť sa nedá a tak zazvoní zvonec a sv. omša sa začne.

Najkrajšie sú zoznámenia s novými členmi miestnej cirkvi, ktorí sa tu zjavili tak záročne ako anjeli... Stojač tvárou v tvár knazovi smelo manifestujú svoje požiadavky - daj nám, čo nám máš dať, no zajtra nás tu nečakaj! Je to krásny pocit, keď duchovný otec zistí, kolko mladej a zdravej populácie má ešte v zólohe. Isté ho ženie tiež predstaví sa im, ale vo svätej omši na to nie je vhodné miesto, a tak len pokračuje ďalej.

No a je to tu. Vyvrcholenie prichádza, keď sa pred oltárom prinesie krabica plná prekvapení. Stovky malých očiek sa uprene dva na knazové ruky. O takom záujme a pozornosti na hadinách ráboženstva sa knazovi môže len snítať. Jednoduchým podaním z otvorennej dlane odštartuje zápas o sladké potešenie. Je pozoruhodné, že prevahu majú záložné jednotky a s veľkým náskokom vedú pred svojimi jemnejšími rovesníkmi. Keď z krabice zmizne posledná drobnosť, zdaľo by sa, že je po všetkom. Omyll Zamračená tvár jedného záložníka, výrazom podobná kresťanskému prvomučeníkovi z obrázka od spolku sv. Vojtecha, jasne signalizuje, že tu niečo nehraje. Duchovný otec to zase zle odhadol a zabudol na počet svojich ovečiek, o ktorých - povedzme si to úprimne - ani nevedel.

Áno, aj takáto je podoba nášho „minisviatku“ očami baculatého, barokového anjelika, ktorý to všetko nehybne sledoval z oltára. A čo bolo na druhý deň? Lavičky už nepraskali vo svätoch, ba naopak, obraz nahých čolúnení bil kontrastne do očí. Ešte že ten mrazivý nádych prázdniny zachránilo pár jednotlivcov. Ti ostatní sa vrátili späť do zálohy.

Cyril Hamrák

Blahoslavení chudobní v duchu

Keď Ježiš videl veľké zástupy, vystúpil na vrch. A keď sa posadil, pristúpili k nemu jeho učenici. Otvoril ústa a učil ich: „Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo...“ (Mt 5,1-3)

Blahoslavení

Kto sú tito „blahoslavení“, o ktorých Pán Ježiš hovorí v reči na hore? Určite nemá na mysli tých, ktorých Cirkev vyhlásila za blahoslavených oficiálne a ktorých si uctievame ako blahoslavených. Niektorí významní autori sú naklonení tomu, že viac by tu namiesto „blahoslavení“ odilo slovo „šťastní, prešťastní“. A dodávajú, že ide o slovo, ktoré má pevnú náboženskú a morálnu hodnotu, to znamená, že jeho hodnotu možno merat iba vo vzťahu k Bohu. Blahoslaveným je teda človek, ktorý je pred Bohom „šťastným človekom“. Ide o osobitnú životnú situáciu človeka, ktorej výsledkom je „šťastie pred Bohom“. Ide o situáciu, vďaka ktorej ho sám Boh považuje za šťastného, šťastlivého človeka.

Napriek Alžbeta povedala Ježišovej Matke Márii: „Blahoslavená (prešťastná) si, lebo si uverila, že sa splní, čo spovedal Pán“ (Lk 1,41-45). „Lebo Pán Ježiš povedal Petrovi: „Blažený (prešťastný) si Šimon, syn Jonášov, lebo telo a krv ti to nezjavili, ale môj Otec, ktorý je na nebesiach“ (Mt 16,17).

Chudobní v duchu

O chudobce sa veľa hovorí, ale v skutočnosti málo o nej vieme. Pri slove chudoba nám okamžite napadne materiálna bieda. Naozaj, mnoho ľudí žije z vlastnej viny alebo aj bez vlastnej viny v stave veľkej materiálnej nudze. Nier na chleba, niekedy nier ani strechy nad hlavou. Má Pán Ježiš na mysli takúto chudobu?

Ini dokonca škodobne vykladajú slovo „chudoba v duchu“ v pejorativem slova zmysle. Niečo ako „chudobný na duchu“, „chudobný na rozum“, „primitív“, „človek bez inteligencie“, „barbar“ a pod.

Takéto výklady treba radikálne odmietnuť ako neopodstatnené nielen preto, že sú urážajúce, ale aj preto, že nezodpovedajú náboženskému chápaniu. Lebo „chudoba v duchu“ sa opäť musí vyklaňať v náboženskom zmysle, teda vo vzťahu k Bohu. Nie vo vzťahu k inteligencii, nie vo vzťahu k majetku, nie vo vzťahu k inteligencii človeka, ale zásadne vo vzťahu k Bohu!!! Kardinál Martini, známy odborník a znalec Písma svätého, nachádza kľúč na vysvetlenie slova „chudobný v duchu“ u starozákonných prorokov. Lebo boli to práve proroci, ktorí slovo „chudoba“ často v písme a vo svojom vyjadrovani zamicňali za slovo „poníženosť“, „pokora“. Ako typický príklad uvádzajú z proroka Sofoniáša: „Hľadajte Pána všetci chudobní (pokorní) zeme...“ (Sof 2,3). A kardinál Martini pokračuje, že proroci Starého zákona pod slovom „pokorní“ rozumeli Izraelitov, ktorí stratili politickú nezávislosť. Boli podrobenci a ponížení pod nadvládou iných národov. Vtedy však ich jedinou nádejou bol Pán Boh. Len jemu verili, že im pomôže v ich biede.

Ak teda – pokračuje kardinál Martini – Pán Ježiš hovorí o „chudobných v duchu“, má na mysli tých, ktorí sa nespoliehajú na vlastné sily, ale sa spoliehajú na Pána Boha. Dúfajú v jeho pomoc,

dobrotu, milosrdenstvo. Má na mysli tých, ktorí svoju nádej vkladajú do Božích rúk.

Lebo ich je nebeské kráľovstvo

Kto je bohatý a má mnoho majetku, kto má vysoké spoločenské postavenie, kto je istý, že má veľký talent, je stále vo veľkom pokušení spoliehať sa na vlastné sily, iba na vlastné sily a Pána Boha „vylúčiť z hry“. Nielen to, takisto ľudia žijú aj v neuštálosti strachu, že raz môžu svoje bohatstvo stratíť, alebo že príde niekto ľepší a odstráni ho z vysokého spoločenského postavenia alebo sa ukáže človek s väčším talentom. Preto tento typ ľudí má tendenciu sa uzavárať pred Bohom, lebo si nevie predstaviť, žeby svoj majetok, postavenie, talent mohol zveriť do Božích rúk. Podľa nich ich jedinou istotou sú si oni sami, ich peniaze, postavenie.

Ale kto sa naučil veriť Bohu a vkladaf svoju nádej a pomoc do rúk Božej prozreteľnosti, ten už v istom zmysle „vlastní Božie kráľovstvo“, lebo je otvorený, prístupný pre Božie veci, pre veci večnej spásy, pre Božie pôsobenie. Preto Pán Ježiš hovorí: „Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo...“ (Mt 5,3).

Modlitba

Pane, obdaruj nás chudobou v duchu, aby sme užívali svoje ruky, um i talenty v prospech dobra a na Tvoju slávu. Aby sme vždy chápalí a verili, že naše snaženia sú vždy v Tvojich rukách, že sme odkázani na Tvoju pomoc, lásku, milosrdenstvo. Taktôľ nás sice môžu raníť naše neúspechy, ale vylieči ich viaza a nádej, že vždy sme v Tvojich rukách, rukách našho milosrdného a dobrotivého Otca.

Ján Duda

Biblická: Písmo svätého Starého a Nového zákona, Vangeliu secundum Mattheo; le bežne, Adolfo La parola, a cura di M. Munari.

Dôležitosť kňazskej služby vo farnosti

23. novembra 2001 sa konalo plenárne zasadanie Kongregácie pre klerikov vo Vatikáne. Pri tejto príležitosti Svätý Otec Ján Pavol II. povedal významný prihovor o nezastupiteľnosti kňazskej služby v Cirkvi a zvlášť vo farnosti.

V úvode svojho prihovoru pozdravil kardinála prefekta Kongregácie Daria Castrillona Hoyosa a všetkých prítomných. Potom pripomenal, že zasadanie sa zaoberala významnou tému: Kňaz ako pastier a vodca farského spoločenstva veriacich a zdôraznil, že „Kristus je prítomný vo svojej Cirkvi najviac v Najsvätejšej Sviatosti Oltárnej a že kňaz v zastúpení samého Krista slávi sv. omšu a vysluhuje sviatost“. „Preto – pokračuje Svätý Otec – mal uprostred farnosti kňaza ako vlastného pastiera je pre farské spoločenstvo základnou a dôležitou skutočnosťou“. Na tomto mieste sa žiada doplniť Jána Pavla II., že cirkevný zákoník iba jedného kňaza nazýva „vlastným pastierom komunity veriacich“ a to farára (porov. kán 519). Nie je vlastným pastierom komunity veriacich nijaký iný kňaz, iba farár. Nie kaplán, nie duchovný správca, nie správca farnosti, ale iba farár! Toto konštatovanie určuje smer vývoja Cirkvi. Lebo na mnohých miestach v krajinách západnej Európy, ale už i na Slovensku sa pretliača tzv. komunitný systém zhromažďovania veriacich bez ohľadu, do ktorej farnosti patrí. Preto vyjadrenia Svätého Otca na adresu významu a dôležitosti farára ako vlastného pastiera farského spoločenstva veriacich, ktorý má byť pastierom svojho ľudu podľa vzoru Krista, má mimoriadny význam.

Potom Ján Pavol II. obrátil svoju pozornosť k sláveniu eucharistickej obety. Slávenie sv. omšie nazval „prameňom a vrcholom“ cirkevného života farnosti a prítomnosť eucharisticie v bohostánku v kostole nazval „duchovným srdcom farského spoločenstva veriacich“. „Spomedzi mnohých činností farského spoločenstva

veriacich – hovorí Ján Pavol II. – nijaká nie je tak životodácná a tak formačná pre veriacich, ako práve slávenie sv. omšie v nedele v deň Pána. Nijaká činnosť ju nemôže nahradniť“, zvolal výrazne pápež. „Preto nech sa vždy zachová účasť na nedelnom eucharistickom slávení ako celotýždený cieľ kresťana“.

Potom sa Ján Pavol II. opäť vrátil k téme pôsobenia farára vo farnosti. Najprv sa dotkol bolesného problému mnohých cirkví nedostatok kňazov. „Kde nict kňazov, treba sa modliť, aby Pán posal robotníkov do svojej vinice. Bolo by fatálnym myšliet si, že Cirkve zajtražka bude žiť a pôsobiť bez kňazov“.

Napokon pápež jasne povedal, že „farnosť je privilegovaným miestom pre ohlasovanie Božieho slova“, príom sám kňaz, aby mohol plniť túto úlohu, musí mať sám priam familiárny vzťah k Božiemu slovu. Svätý Otec sa dotkol aj citlivej otázky spravovania a riadenia farnosti. Povedal doslovnne toto: „Úloha spravovať farnosť ako pastier spoločenstva veriacich je úlohou, ktorá prináleží farárovi. Toto poslanie neprijima farár od spoločenstva veriacich, ale prostredníctvom biskupa ho prijima od samého Pána“.

V závere svojho prihovoru pápež poradil kňazom, aby sa často utiekali v modlitbách k Božej Matke. „Existuje prekrásna a prenikavom pomáhajúca blízkosť Ježišovej Matky. Drahí bratia kňazi, ked slávime sv. omšu, vedla nás stoji Matka Vykupiteľa“ – podčiarkol Svätý Otec.

Podľa oficiálneho vatikánskeho časopisu Acta Apostolica Sedis 94 (2002) spracoval Ján Duda

Liturgia a Božie slovo

Ako je nám známe, svätá omša má dve časti: bohoslužbu slova a bohoslužbu eucharistie (obety). Po úvodných obradoch, o ktorých som sa zmienil v minulem čísle, sa mení scéna. Pozornosť je upriamena k Božiemu slovu. Skôr než sa dostaneme k jednotlivým časťam bohoslužby slova, poukážeme si na hlbší výklad samotného Božieho slova.

Slávia liturgiu slova neznamená prednášaf povznášajúce slová pred prijímaním, ale znamená to vyznať vieru v Boha, ktorý sa zjavil v našich dejinách. Slovo Božie nebolo vynájdené človekom, ani nie je osobnou projekciou, ale je dielom Ducha Svätého. To slovo zaznelo. „Lebo ako spŕchne z neba dažď a sneh a nevráti sa ta, ale opojí zem, zúrodní ju, dá jej klieč a dà semá na siatie a chlieb na jedlo: tak bude moje slovo, ktoré mi vyjde z úst, nevráti sa ku mne naprázdna, ale urobí, čo som si želal, a vykoná, no čo som ho poslal.“ (Iz 55, 10-11)

Slovo Božie je to, čo je potrebné priať. Ak ho nepriememe, nielen zmysel liturgie bude pre nás nepochopiteľný, ale aj nás život bude ochudobnený o duchovný poklad viery. Darovanie slova sa uskutočňuje v dialógu medzi Bohom a jeho ľudom. Ide teda o zmluvu. Bohoslužba slova nás určitým spôsobom vnáša do tejto história spásy, na ktorej i my máme účasť v realite prítomného času. Tak nastupujeme do tohto neporušeného retazca ako jeden článok, ktorý nezabúda na svojich predchodcov a zároveň priváľava následcov. Teraz viac rozumieme, prečo prvé čítania liturgie nedeli sú často vyňaté zo Starého zákona, kde Židia chápali Boha, ako Boha spravodlivého, trestajúceho. Boha poznali iba ako zákon. Ježiš nezrušil Starý zákon, ale ho doplnil. Boha nám predstavuje v úplne novom svetle, ako Otca. Nie zákon je nadovšetko, ale nadovšetko je láska. To vyjadrujú aj čítania zo Skutkov apoštолов alebo listov sv. Pavla, ako aj celé evanjelium, kde sa Boh pred človekom odhaluje a prináša mu spásu. Boh sa prejavil v realite spásy, teda v konkrétnych činoch, ktoré privádzajú k existencii jeho slova – Božie Slovo.

Špeciálne miesto – ambón (ľudovo nazývané kazateľnica) - vyhradené pre Božie slovo len potvrdzuje jeho sviatostnú dôležitosť, jeho veľkosť. Je situované čelom k zhromaždeniu na znamenie toho, že prichádza k nemu. Okrem zvláštneho miesta v sanktuáriu liturgia predkladá aj knihu ku čítaniam nazvanú lekcionár. Pri slávnostiah sa používajú aj evanjeliár (kniga, ktorá je bohatou zdobenou a obsahuje iba evanjeliá), ktorý diakon nesie v sprievode vyzdvihnutý pred sebou. Položí ho na oltár, čo vyjadruje späťosť a nerozlučiteľnosť Slova a Obety. Tieto posvätné knihy, ešte skôr ako sú otvorené, nám hovoria, že slová, ktoré z nich zaznejú, nepochádzajú z fantázie služobníka, ktorý ich prednesie. Knihy tak zaisťujú nutné sprostredkovanie Božieho slova v liturgickom úkone. Nielen že ukazujú všetkým poslucháčom, že slovo nepochádza odňať, ale zároveň upozorňuje samotného lektora (ten, ktorý číta lekciu) na to, že nehľasa vlastné slovo. Na záver jedna otázka. Viete, prečo pri evanjeliu stojíme? Okrem toho, že ide o liturgický úkon - státie pri evanjeliu, je evanjelium zvesiou spásy a vzkriesenia v Kristovi. Ved Eucharistia je pokrmom vzkriesených. A všetci vzkriesení ľudia stojí!

Cyril Hamrák

aktuálna téma

Nepochopiteľnosť tajomstva Vtelenia...

Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatôni

Práve vianočný čas je časom, kedy sa človek akosi vracia a hľaže zamýšľa nad rôznymi otázkami o tajomstve života, alebo o existencii ľudstva, otázkami nad sebou, ale aj otázkami, ako je tajomstvo vtelenia Boha.

Tajomstvo prebúdza v človeku väčšiu zvedavosť, dokonca sa človek usiluje o to, aby rozlučil záhadu ukryté v tajomstve, alebo aby ju pochopil. Niet na svete človeka, ktorý by nemal nejaké tajomstvo. Pre každého, jeho tajomstvo, je tým najväčším, lebo každé tajomstvo vychádza z najhlbšieho miesta a to z duše človeka.

Tajomstvo

Latinský slovník slovo tajomstvo rečí „secrétum“ alebo „mysterium“. Tajomstvom chránim niečo, nojakú pravdu, alebo ide o niečo nepochopiteľné, nevysvetliteľné. A k takému nepochopiteľnému tajomstvu patrí aj vtelenie Boha Ježiša Krista, jeho počatie i narodenie. Panna Mária vlastnila mysterium, teda tajomstvo a pravdu, ktorú ukrývala po celý svoj život vo svojom srdci, aby tým uchránila svojho syna Ježiša. Áno, bolo to pre ňu nepochopiteľné tajomstvo, lebo nemohla ešte chápať slová anjela Gabriela pri zvestovaní, ktoré jej povedal: „Neboj sa Mária, našla si milosť u Boha. Počneš a porodiš syna a daš mu meno Ježiš“ (Lk 1,30-31). Máriina odpoveď, ako ju poznáme, znala: „Ako sa to stane, veď ja muža nepoznám“. Anjel jej odpovedal: „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatôni“. Ľudským rozumom je to nepochopiteľné, nedá sa pochopiť akt Boha, ktorý si vybral. Je to tajomstvo Boha pre nás ľudí. Mária teda bola predurčená, ako to môžeme čítať v liste Gal. 4, 4, že „Boh posilal svojho Syna“, ale aby mu „dal telo“, chcel slobodnú spoluprácu jedného stvorenia. Preto si od večnosti za matku svojho Syna vyzvolil jednu z dcér Izraela, židovské dievča z Nazareta v Galilei, pannu zasnúbenú „mužovi z rodu Dávidovho, menom Jozefovi. A meno panny bolo Mária“ (Lk 1, 26-27). Boh teda chcel, aby vteleniu prechádzal súhlas predurčenej matky, aby tak, ako žena prispela k smrti, žena prispela aj k životu. Panna Mária spolupracovala slobodnou vierou a poslušnosťou na ľudskej spáshe. Svoj súhlas vyslovila v mene celej ľudskej prirodzenosti. Svojou poslušnosťou sa tak stala novou Euvou, matkou žijúcich. Aby Mária mohla byť matkou Spasiteľa, „bola od Boha obdarovaná darmi hodnými

takej veľkej úlohy“. Anjel Gabriel ju vo chvíli zvestovania pozdravuje ako „plnú milosti“. Z Božej milosti Panna Mária od svojho počiatia a vzhľadom na zásluhy Ježiša Krista, Spasiteľa ľudského pokolenia, bola uchránená, nedotknutá od akékoľvek škvrny dedičného hriechu. (Pius XI., bula Ineffabilis Deus: DS 2803).

Tajomstvo vtelenia

Cirkev preberá tento výraz od sväteho Jána: „Slovo sa telom stalo“ (Jn 1,14), a nazýva „vtelením“ skutočnosť, že Boží Syn prijal ľudskú prirodzenosť, aby v nej uskutočnil našu spásu. „On sa zjavil v tele“ (1 Tim 3, 16). Ježiš sa stal skutočne ľovekom, a priom zosta skutočne Bohom. Teda Ježiš Kristus je pravý Boh a pravý človek. Túto pravdu vycery musela Cirkev v prvých storočiach brániť a objasňovať proti mnohým bludom, ktoré ju fašovali. (napr. Gnostický dokeciizmus, Nestoriánizmus, monofyzitizmus...). Skutočnosť, že v tajomnom zjednotení pri vtelení bola ľudska prirodzenosť „priyatá, nie zničená“ (GS, 22), priviedla Cirkev v priebehu storočí k tomu, aby vyznávala plnú skutočnosť tak Kristovej ľudskej duše s jej úkonmi rozumu a vôle, ako aj ľudského tela. Ale zakaždým musela pripomínať, že Kristova ľudska prirodzenosť patrí ako vlastná božskej osobe Božieho Syna, ktorý ju prijal. Všetko, čím Kristus je a čo v ľudskej prirodzenosti robi, patrí „jednému z Trojice“. Teda Boží Syn dáva svojej ľudskej prirodzenosti svoj vlastný spôsob osobného ľestvovania v Trojici. Vtelenie je teda tajomstvom

obdivuhodného spojenia božskej a ľudskej prirodzenosti v jedinej osobe Slova. A práve tento čas Vianoc nám dáva možnosť, aby sme sa zamysleli nad týmto tajomstvom. Aby sme sa zamysleli nad skutočnosťou, ako nás Boh miluje, keď posilal svojho Jednorodeného Božičko Syna Ježiša Krista, aby nás vykúpil. Môžeme sa zamyslieť nad tým, že Boh prichádza k nám ľuďom, že sa znižil až tak, že vzal na seba ľudskú prirodzenosť. On Boh sa tak znižuje k nám, prichádza ako dieťa uložené v jasliach. Aká veľká je Jeho láska k nám ľuďom! Sme si toho vedomí? Skúsmo sa zamyslieť nad touto pravdou, nad touto skutočnosťou.

Je však potrebné dodať, že človek nikdy nepochopí Boha, jeho tajomstvo vtelenia, preto to tak urobil. Jednoducho bol to Boží zámer, plán a jemu sa tak páči v jeho nekonečnej múdrosti a my sa môžeme nad tým zamýšľať, ale nikdy nepochopíme toto tajomstvo. Cirkev tajomstvo vtelenia podáva vo svojom učení ako dogmu, a preto neznižujeme my pravdy, ktoré Cirkev predkladá ako tajomstvá. Lebo tu ide o nepochopiteľnosť tajomstva, tajomstvo pravdy, ktoré človek nemôže pochopiť svojim rozumom, ale musí sa skloniť nad Božou múdrostou, nad koliskou malého Ježiša.

Jozef Spišák, diakon

Ilustrácia: Z knihy Dom podľa srdca Ježišovho, F. Hattler, SSV Trnava, 1948

Pokoj a dobro

Organ v Tepličke a štyria mušketieri

ROZHOVOR S ORGANÁROM PETROM FRANZENOM Z POPRADU

V predvianočnom období sa v kostole v Tepličke usídlili štyria „mušketieri“: Peter Franzen (42 r.), Radomír Mašlár (30 r.), Gabriel Bies (29 r.) a Ing. Slavomír Števček (28 r.). Nazývali sme ich jednoducho organári, lebo robili generálnu opravu organu vo filiálnom kostole v Tepličke.

- Pán Franzen, kto a kedy postavil organ v kostole v Tepličke?

Organ v Tepličke postavili pracovníci firmy Rieger z Krnova, ktorý leží na severnej Morave nedaleko hraníc s Poľskom (pôvodný názov Krnova bol Jägerndorf). Firmu založili v roku 1873 bratia Riegerovi. Okrem materského závodu v Krnove mala dve pobočky: v Budapešti a vo Viedni. Tie boli technologicky a konštrukčne závislé od Krnova. Viedenský Rieger sa po znárodnení Krnovskej firmy (v bývalom Československu) osamostatnil a existuje dodnes. Budapeštianska pobočka zanikla. Firma Rieger od svojho vzniku až podnes vyrábila približne 3600 organov. Týmto počtom vyrobených organov je na prvom mieste na svete.

Rok výroby organu v Tepličke nie je vyznačený, ale každý novovyrobený organ firmy Rieger dostal poradové číslo. Organ v Tepličke má číslo 3091. Z tohto čísla usudzujeme, že bol postavený začiatkom päťdesiatych rokov. Máme o tom aj nepriamy dôkaz: pri demontáži hracieho stola sme našli starý potravinový listok z roku 1950. To znamená, že starí Tepličania, ktorí

majú 60 a viac rokov, by si mohli na stavbu organa pamätať.

- Podme trošku do histórie. Kto postavil prvy organ na svete a ako sa dostal tento nástroj do kostola?

Prvý organ zestrojil asi v 3. storočí pred Kristom v Alexandrii v severnej Afrike grécky konštruktér Kleibisisos. Jeho nástroj mal iba jeden rad pištaľ (teda jeden register) s deviatimi tónmi. Pištaľy boli z trstiny. Na organ sa hralo vytahovaním a zasúvaním tzv. tastov – boli to „šupátka“, ktoré slúžili ako ventily i ako klávesy zároveň. Ako zásobník vzduchu slúžil sud: dobre utesnený a čiastočne naplnený vodou. Odtiaľ pochádza aj názov „vodný organ“. Hra na vodnom organe patrila medzi zábavné podujatia vplyvných Rimanov. Na tomto nástroji hral aj rímsky cisár Nero, ktorý dal zapaliť Rím a vinu zvalil na kresťanov. Na vodnom organe sa hralovalo aj v cirkusoch. Cirkev sa spočiatku stavala k organu rezervovane. V stredoveku sa pestoval gregoriánsky chorál – jednohlasný mužský spev bez sprievodu hudobných nástrojov. Neskôr boli trstinové pištaľy nahradené kovovými z bronzu a potom z cínu. Tak vzduchu sa už reguloval v zásobníkovom mechanizme, ako ho poznáme dnes. Tým vznikol

rovnometerný, pokojný a ušľachtilý zvuk, ktorý s akustickými prednosťami a schopnosťou naplniť zvukom veľký priestor spôsobil, že sa organy začali stavať najskôr vo veľkých katedrálach a postupne sa rozšírili takmer do všetkých kostolov latinského obradu.

- Stavali sa organy aj na Slovensku?

Áno a veľmi kvalitné. Naši majstri sa učili väčšinou v Rakúsku. Boli to Martin Zorkovský z Kremnice, Martin Podkonický a jeho syn Michal z Banskej Bystrice, rodina Pažických z Rajca, rodina Kolbayovcov zo Spišského Podhradia, Andrej Zimmer z Levoče, Martin Šáko z Brezovej pod Bradlom, Vincent Možný z Bratislavou a iní.

- Dá sa vyučiť za organára na Slovensku dnes?

Nie. Naši chlapci sa musia ist učiť predovšetkým do Českej republiky. V Hradci Králové a v Krnove sa vyučuje odbor mechanik klávesových nástrojov resp. odbor organár.

Štyria mušketieri

Zľava: Gabriel Bies, Radomír Mašlár, Ing. Slavomír Števček a Peter Franzen

Ing. Slavomír Števček a Radomír Mašlár pri ladení

rozhovor

- Vráťme sa k organu v Tepličke: aký je veľký v porovnaní s inými organmi na Slovensku?

Organ má klávesnicu pre hru rukami - je to tzv. manuál a klávesnicu pre hru nohami - tzv. pedál. Manuálových klávesnic môže byť aj viac, vtedy sú uložené terasovite nad sebou; pedálová klávesnica je vždy len jedna.

Organ v kostole v Tepličke má dva manuály a pedál. Pištały sú rozvrhnuté do ôsmich regisťrov. Organ v Tepličke má spolu 626 pištał. Musím češte vysvetliť, čo je to regisťr. Je to rad pištał tvoriacich škálu tónov od najnižšieho až po najvyšší. Pištały jedného regisťra sú lišia rozmermi, ale čo do vyhotovenia, materiálu a proporcii sú rovnaké. Počet pištał v regisťri je zhodný s počtom klávesov.

Tu porovnanie uvádzam, že najväčší organ na Slovensku je v baziлиke v Šaštine. Má päť manuálov, pedál, 108 regisťrov a vyše 10 tisíc pištał. Najväčší organ, ktorý sme opravovali my, bol organ v jezuitskom kostole v Bratislave. Mal tri manuály, pedál, 48 regisťrov a vyše 4 tisíc pištał.

- Oprava organa nie je lacný spás. Koľko by stála stavba takéhoto organa ako máme v Tepličke dnes? A napokon, nedá sa namiesto drahého pištaľového organa zadôvodziť elektronickej, ktorý by bol iste lacnejší?

Istic, oprava pištaľových organov je dosť náročná na finančné prostriedky podobne je to aj so stavbou nového organa. Dnes stojí jeden regisťr približne 200 tisíc korún. Ak rázame,

že organ v Tepličke má 8 regisťrov, dnes by jeho stavba stala približne 1.600.000,- Sk /slovom jeden milión šesťstotisíc korún/ (pozn. redakcie: je to neuveriteľná suma; preto prosíme o ospravedlnenie, že pán farár Duda

Peter Franzén a Radomír Mašlář,
regulácia mechaniky

si overoval pravdivosť tohto výroku u spoluhratcov kňazov, ktorí v poslednom čase stavali organ, okrem iných napr. aj s vsp. M. Pánika, dekanom zo Staréj Ľubovne. Všetci potvrdili, že je to tak. Oprava organa v Tepličke bude stať podľa odhadu približne 250 tisíc korún so zárukou na 5 rokov.

Podľa môjho názoru elektronický organ nedokáže plnohodnotne nahradí pištaľový organ, pretože zdrojom zvuku elektronického organa sú reproduktory. Z reproduktora vychádzajú všetky tóny - vysoké, nízke, stredné - ako z bodového zdroja. Jeho zvuk je neprehľadný, nie je „plastický“, ľahko sa podľa neho spieva. Pištaľový organ má pre každý ton osobitnú pištaľu a navyše každá pištaľa stojí na inom mieste. Preto sa zvuk pištaľového organa lepšie širi priestorom, je zrozumiteľný a dobre sa podľa neho spieva.

- Gabriel s dcérkou Ester, ktorá sa narodila počas opravy organa v Tepličke

- Ako vnímate organovú hudbu?

Hra na organ je vzácne umenie. Pištaľový organ dokáže vytvoriť „prenádhernú“ hudbu. Stačí si vypočuť skladby Johanna Sebastiana Bacha alebo Georga Fridricha Händla, ktorí pôsobili ako organisti a skladatelia. Sám pôsobím ako organista vo farskom kostole v Poprade Matejovciach a úzrasne ma táto hra teší a napĺňa. Žiaľ, stretávame sa s prípadmi, zvlášť na dedinách, že sú tam „slabší“ organisti, ktorí hrajú iba ručne a vôbec nechávajú na pedál (nohami), a tak nedokážu veriacim ukázať, akú veľkú krásu je organ „schopný“ zo seba vydáť. Neberte to ako kritiku, lebo vieme, že sime vyšli z doby totality. Chcem to formulovať skôr ako povzbudenie, aby sa páni farári starali o výchovu a vzdelanie kvalitných organistov. Potom budú aj veriaci lepšie a kvalitnejšie prežívať duchovnú atmosféru hohoslužieb, k čomu im pomôže aj nádherná hra na organ.

- Prezradte niečo na seba a na svojich spolupracovníkov.

Prečo nie. Ja som vyučený ako ladič klávesových nástrojov a som členom hudobnej sekcie Liturgickej komisie Spišskej diecézy. Rado Mašlář sa vyučil v Hradci Králové ako mechanik klávesových nástrojov. Gabriel Bies študoval na štátnom konzervatóriu v Košiciach a do roku 2001 bol členom Štátnej filharmónie v Košiciach. Najmladší z nás Ing. Slavomír Števček vyštudoval Fakultu odborných štúdií v Prešove a tiež nám technické problémky pri opravách organov. Vypracoval aj odbornú výkresovú dokumentáciu pre stavbu nového organa v Hoželicu pri Poprade, ktorú sme aj realizovali. Vo svojich odboroch sa navzájom dopĺňame a pri opravách alebo stavbách organov tvoríme dobrý tím. Takou zaujímavostou je, že počas opravy organa v Tepličke sa Gabrielovi a jeho manželke narodila dcérka, ktorej dali biblické meno Ester.

Po novom roku nastupujú štyria „mušketieri“ do Markušovca, aby sa tentoraz pustili do „súboja“ s organom vo farskom kostole. Želáme im skvelé víťazstvo.

Za rozhovor ďakuje Ján Duda
(Fotografie: Archív Petra Franzena)

Vianoce môjho detstva

PERMANENTNÉ VIANOCE

Vianoce sú sviatkovou radostí dieťaťa. Sú najkrajším sviatkami roka. Vianočný čas to je aj hviezdnatá obloha, sŕča, biely sneh, najdlhšie noci, najkrajšie dni, vôňa ihličia, vanilky a teplo domova. Ale podstatou Vianoc je v duchovnej sfére.

Vianoce sú dotyky s podstatou ľudskej. Boh z lásky k človeku poslal svojho Syna – ľasku, aby sa stal človekom a my, aby sme sa stali Božími deťmi. Boh je Láska (Deus Caritas est), lebo „Chlapček sa nám narodil – Boží Syn prišiel k nám“.

Slovenský národ má svoje vianočné tradície. Tie patria k našmu životu ako radosť a žiale, ako spevy a smútky, ako krásu a život. Preto všetky naše vianočné zvyky vyjadrujú radosť z príchodu Božieho Dieťaťa, lebo večnosť sa dotkla zeme i nás.

Nás bud pôstom a pokánim očakával tú chvíľu, kedy k nám prišlo „Svetlo zo sveta“. Radosť z narodenia Božieho Syna vyjadrujeme účastou na polnočnej sv. omši. Na rannej – pastierskej sv. omši vitanie „slnku spravodlivosti a na tretej sv. omši veriacich z plnej radosť srdca oslavujeme „Slovo, ktoré sa telom stalo“ (verbum caro factum est). V takomto duchu vnimame vianočný čas.

Štvrtý deň bol pre nás vždy pracovný. Zvyčajne sme pripravovali drevo na ohrev, akoby sme chceli Ježiška privítať v teple prebytku. V tento deň sme dodržiaval pôst, a to nie len od mäsiatých jedál. Chceli sme tým naznačiť, že citime s Ježiškom, ktorý k nám prišiel v chudobe.

Dom sme upratáli, duše sme si očistili vo sviatosti pokania už počas adventu a čakali sme hlas zvonu, ktorý zvolával celú dedinu k večernému stolu – ku štedrej večeri. Okolo stola zostala jedna stolička voľná, pre Pána Ježiša. Len ak bol pozvaný host – ak nemohol

večerať so svojimi – vtedy on obsadil voľnú stoličku. Tak sme vyjadrili myšlienku zo Sv. písma „kto prijme jedného

ktorá pripominala Pána Ježiša ako večné svetlo. Mama pod vlastnoručne vyšívany obrus položila peniaze, aby nás štásie neopustilo. Prv, ako sme začali jesť, otec Biel podal kúsok z každého jedla dobytku, aby nám slúžil pri dorábaní chleba. Potom, po prečítaní krátkeho textu zo Sv. písma nasledovala krátká modlitba a spomienka na tých, čo nás predišli do večnosti. Počas večere bolo tiché, akési sviatočné ovzdušie kvôli tomu, aby sme narodeného Ježiška nezobudili. Pre nás deti bolo veľmi tajomné a krásne.

Po večeri sme v modlitbe ďakovali za všetky dobrodenia počas roka. Zvyšky jedál sa nechávali na stole až do budúceho dňa – do prvého sviatku vianočného. Darčeky bývali skromné a mali úžitkový charakter.

Potom sme sa my mladší rozhľeli po dedine „po spievani“. Za vianočné spevy sme si vyslúžili od susedov a známych drobný peňaz, ktorý hol potrebný „na pišanku.“ Potom sme už čakali len na polnočnú.

Centrom Vianoc bol vždy koisanie pre dobro a osob našej duše. Všetky zvyky slúžili myšlienke „narodil sa Spasiteľ“. Vianoce slúžili i k utuženiu rodinných zväzkov, na spomienky, ale i na nádeje do budúcej.

Som vďačný rodičom i teraz vo výšom veku, že mi odovzdali dar viery v slávení Vianoc.

To sú tie permanentné Vianoce v našom srdci.

Vladimir Pavlik

(Čadca, autor je lekár a pedagóg)
Kresba: J. Lady

z mojich bratov, mňa prijme.“

Velký dôraz sa kládol na úpravu vianočného stola. Aj keď boli chudobnejšie roky (neúroda, vojna, nezamešenanost), na stole nechýbali orechy, figy, makové koláče, ryba, kapustnica, jabĺčka. Prv, ako sme zasadli za stôl, rozsvietili sme sviečky na stromčeku, na ktorom boli rôzne ozdoby často vyrobené rukami členov rodiny. Na stole bola sviečka,

nu dávkou elánu. Šť medzi nami samozrejme aj takí, z ktorých optimizmus vyžaruje ďaleko. Ak si to práve ty, zapál' iskru života v očiach svojho blízkeho a svet bude krašíš. Tento človečik možno svojim úsmievom naloží ľudi okolo seba „na tú správnu strunu“.

Zaujímavé však je, že raz počas roka sa objaví v našom kalendári čas, kedy všade na svete vlád-

ne pokoj a všetci ľudia sú „ľafni“.

Svet sa jednoducho prezlečie do slávnostných večerných šiat. „ZÁZRAČNÝ ČAS!“ Vianoce – sviatky pokoja. Keď sa spomenú, zrazu sa nám pred očami objavi vianočný stromček, slávnostne prestretý stôl obsypaný tým najlepšimi dobrotomami, darčeky... V tom lepšom prípade sú to úsmevy na tvároch obdarovaných ľudí, vianočná pohoda,

Zázračný čas?

Obetujete chvíľku zo svojho času a postavte sa napríklad v centre väčšieho mesta na miesto, odkiaľ budete mať dobrý výhľad a len tak nebadane sledujte ľudí okolo seba. Vaše pozorovanie skončí výbuchom smiechu, alebo v tom horšom prípade počasením nálady. Realita je veľmi

smutná. Neustôle sa kdeši ponáhľame, vždy sme zaneprázdnení... Naše heslo: „RÝCHLO, RÝCHLEJŠIE, NAJRÝCHLEJŠIE“ sa stáva čoraz aktuálnejším. Ľudia si deň čo deň navzájom ubližujú nervozitou, hádkami, nepokojmi a spormi.

Každý by potreboval period-

pôvodná tvorba

Ked' sa z Vianoc stáva obchod, zdvíham ruku!

Prežívame vianočné sviatky, pri ktorých sa každý snaží naplniť si srdce tou pokojnou atmosférou a vytiažiť zo seba maximum dobra, aby mal na čo spomínať a o čom snívať, ked' sa pominú. Teraz je ten čas, ked' sa to má naplno uskutočniť a vychutnať. Ked' sa však obzrieme dozadu a trochu hlbšie pouvažujeme nad predvianočným kolapsom, zistíme, že sme mohli prežiť sviatky oveľa intenzívnejšie, pokojnejšie a krajske, možno aj trochu tajomnejšie. Pri otázke, či sme sa dobre pripravili na tohtoročné sviatky pokoja, mi v kladnej spovedi bránila istá skutočnosť.

"Handu up, kaby handu up..." znalo nám z médií ešte dávno pred prvým snehom. Dávno pred tým, než sme stihli pochopíť, že ešte nie sme pripravení ani na prípravu sviatkov narodenia Pána – advent. Týmto sme si odkrojili poriadny kus z čara Vianoc. Nemám nič proti dobrej a vkuanej reklame, ale vyrúsuje mi, že mi nanáší prečívanie to, na čo podľa prirodzeného poriadku ešte nie je ten správny čas. Možno si to neuvedomujeme, ale takéto reklamné tafy sú založené na ľudskom prežívani a psychických procesoch v nás. V prvom rade je potrebné uvedomiť si, že signál, ktorý spustí nákupnú horúčku, je dobre sačaná reklama, ktorá upúta nie len na ponúkaný výrobok, ale nesie v sebe vianočný podtón. Tento dobre vstavaný bútňa (atmosféru Vianoc si uchováva vo svojich pozitívnych čiernoch väčšina populácie) nás, či chceme, alebo nechceme, upozorní nie len na to, že sa bližia sviatky (aj keď sú ešte poriadne, poniadne ďaleko!), ale hlavne na to, že potrebujeme nakupovať darčeky, pretože sa nemôžeme spoliehať na posledný termín, teda na čas pred sviat-

kami. A pozor, ponuka platí len do vyčerpania zásobi! – dobrý trik, ako navodiť pocit, že už je neskôr a mne sa nič neujuje. Ked' sa to všetko v našej myсли skompletizuje, výsledok je jasný - pod ho nakupovať!

Najhoršie je to, že častokrát sa s kúpenou vecou neuspokojíme. Ked'že do Vianoc je stále veľa času, brázdime po nákupných centrách. S „obzerávaním“ stále nových a krajských výkladov vzniknú pochybnosti, či ten alebo onen darček, ktorý sme už kúpili, bude vhodný, keď sa nám tu predstavuje čosi lepšie, lăkavejšie. Budme si istí, že nás stále niečo osloví, pretože tie „najbombovejšie“ akcie začnú tesne pred sviatkami, keď sa staré zásoby už dobre popredali. Povieť si podvod? Nie, iba obchod.

Rádih, televízne stanice, obchodné domy sú už od konca októbra plné vianočnej atmosféry. Aké milé...! Za týmto milým gestom sa skrýva čosi viac, než „sympatic“ s atmosférou Vianoc a snaha o akési imaginárne predĺženie najkrajsích sviatkov. Je to len a len obchod! Tieto „milé“ gesta obchodníkov majú za cieľ jediné, a to vytlačiť z nás poriad-

pokoj - tá nenohraditeľná atmosféra. Všetci sú [ale len na okamihu] k sebe milí a ohľaduplní. Kde sa tá dobrota v ľudoch odrazu berie? Prebúdza sa charitatívne čítanie, sem tam vyhľadnejte nejaké slzičko.

Môžeme to všetko hodnotiť veľmi pozitívne, ale nenohradzam tu podstatu Vianoc.

Kde sa strávili obraz malého Ježiška v jesličkách? Prečo vždy

viac mižne ten nesmriečný príbeh putovania Márie a Jozefa do Betlehema? Coraz menej a menej rodičov odovzdáva mladým generáciám posolstvo o narodení Ježiša Krista. A práve to je jadro vianočných sviatkov.

Bez Boha nie sú Vianoce Vianoci, nemajú pravé čaro, ba ani význam. Možno som milionár a obdarujem darčekmi všetkých svojich známych a veľmi ma-

to teľ. Je to však len chvíľková a falošná radosť. Tento pocit po chvíli vymizne a ja sa cítim opäť len zarmútený a beznádejný. Človek sa chce tešiť, ale je slepý, nedokáže vidieť pravú Radosť! Radosť prišla na svet. Narodil sa nás Pán, naša Láska, Spositelia našich hriešných duší. On sa narodil, aby nás vypúšť z hriechu. Mnohokrát sa vyhovárame,

že nemáme čas a nechce so

nám, napríklad aj ísf do kostola. BOH

-nás však nikdy nezradí a my ho zapierame.

-nás nikdy neopustí a my sa ho vzdávame.

-nikdy nehovorí, že nemá čas a nechce sa mu.

ON JE TU,
A KDE SME MY?

Lucia Hudáková

Pracovné aktivity

- Firma P. Franzen a spol. reálizovala generálnu opravu organa vo filiálnom kostole v Tepličke.
- Firma Aman z Markušovca vybudovala schodište na chór vo filiálnom kostole v Tepličke.
- Cirkevná obec v Lieskovciach odkúpila od Obecného úradu v Lieskovciach pozemok s bývalou starou školou, ktorý sa nachádza v strede obce hneď pri kostole.
- Markušovskí veriaci z bývalého Oľša opravili značne zanedbaný cintorín. V jeho strede bol zasadomý aj nový kríž. O opravu cintorína sa postarali starostlivo veriaci, predovšetkým pán Ladislav Steiner.

Miništanti

- V sobotu 22.11.2002 sa konalo stretnutie markušovských miništantov pod vedením pána kaplana Janka Budzákia.
- Pod vedením miništanta Jozefa Súkeníka a bahoslavca Jána Rimbalu sa konali predvianočné miništantské súťaže v šachu, piškótkach a hokeji.
- V sobotu 7.12.2002 počas večernej svätej omše si vykonal miništantský slub mladší markušovskí miništanti.

Vzdelávanie

- Aj tohto roku pokračuje v Markušovciach a v Tepličke organová škola, ktorú vyučuje Dr. Rastislav Adamko. V Markušovciach má v tomto školskom roku 18 žiakov a v Tepličke 12 žiakov. Táto škola je veľkým požehnaním pre našu farnosť a filiálky. Už teraz majú Markušovcov piatich organistov a Tepliččanov štyroch. Ale predovšetkým plati, že vo vieri možno rásiť aj skrze náboženskú hudbu.

Nižšie svätenia

V Katedrále sv. Martina v Spišskej Kapitule počas sv. omše 20. novembra 2002 udelil spišský pomocný biskup Mons. Štefan Sečka ministériu lektorátu a akolytátu bahoslavcom 4. a 5. ročníka. Po homilií deväť bahoslavcov prijalo službu lektorátu a šestnásť seminaristov službu akolytátu. Medzi tými, čo prijali službu akolytátu, bol aj markušovský bahoslavec Cyril Hamrák. Akolyta pomáha diakonovi a knazovi pri liturgických úknoch a zároveň je mimoriadny vysluhovateľ svätého prijímania. Uchádzajúci o diakonát a knazstvo musia najprv prijať spomienané nižšie svätenia.

Cyril Hamrák prijíma do svojich rúk misku s hostiam ako znak pripravenosti na službu akolytátu
Foto: Juraj Spučík

Aktivity mimo farnosť

- Na slávnosť sv. Martina 11.11.2002 sa v aule Biskupského úradu v Spišskom Podhradí konalo slávnostné zošodenie Cirkevného súdu Spišskej diecézy, ktorému predsedal spišský diecézny biskup Mons. František Tondra. V príhovore súdny vikár Ján Duda zhodnotil 5-ročné funkčné obdobie práce súdu, ktorý viedol od roku 1997 a na záver poprosil otca biskupa Tondru, aby vymenoval nový Cirkevný súd, nakoľko súd končí súdnu jurisdikciu k 1.12.2002. Spišský diecézny biskup Mons. František Tondra opäť vymenoval Jána Dudu za svojho vikára pre oblasť cirkevnej justicie Spišskej diecézy a všetkým príslušným odozval menovacie dekréty.
- V prvej polovici decembra 2002 bol pán farár Ján Duda na služobnej ceste v Rime. Navštívil Kongregáciu pre katolícku výchovu, Kongregáciu pre kroužky svätých a Apoštolský súdny dvor Rota Romana. Navštívil aj Fakultu utriusque iuris Papežskej lateránskej univerzity, kde v rokoch 1990-91 študoval.

Valné zhromaždenie spoločenstva sv. ruženca

Dňa 25.10.2002 sa konalo v Markušovciach Valné zhromaždenie spoločenstva sv. ruženca. Zhromaždenie sa konalo po večernej sv. omši v tu najšom kostole. Dôstojného pána farára Jána Dudu, ktorý toto zhromaždenie zvolil, privítala a uviedla členka spoločenstva sv. ruženca, paní Mária Kamenická. Hlavnou tému zhromaždenia bolo informovať nás o duchovnom cvičení pre horliteľov a členov ružencových bratsiev, ktoré sa konalo v Levoči o dň 22.11. do 25.11. 2002. Hovorilo sa aj o založení Charity v našej farnosti,

a tak v súhode pomáhať sociálne slabým, postihnutým a tým, ktorí pomoc najviac potrebujú. Ďalej sa hovorilo aj o finančných potrebných na opravu a vylepšenie vzhľadu našho kostolíka.

Srdcenná vďaka vám, páni farári, že nás povzbudzuje k činnostiam pre nás, tak dôležitý, duchovný život. Ďakujem vám za to, že sme si dňa 5.10. 2002 mohli vykonať duchovnú obnovu pred vyloženou Najsvätejšou Sviatostou oltárnou, čím ste nám umožnili po nejakom čase zase duchovne pookrať.

Kristína Dobranská

Výlet

V nedele 7.11.2002 si markušovská mládež vysia na výlet na Kláštorisko. Zorganizovala ho Ing. Martina Mrovčáková. S láskom sa venuje markušovským deťom a mládeži. Spoločne sa schádzajú každý týždeň v piatok na modlitbových a spoločenských stretnutiach v spoločenskej miestnosti na fare.

Kedže stretnutia mládeže sú vždy veselé a plné radosti, nikto sa nemusí bať a môže sa k nim pripojiť. Každý je vitany!

Informácie spracoval Ján Duda

Kresťanské spoločenstvo mladých

„Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval. Deň čo deň svorne zotravávali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm. Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu.“ (Skutky apoštolov 2, 44 - 47)

Prvé kresťanské spoločenstvá nám môžu byť príkladom života s Bohom. Viem, že ťažké nasledovať ich dôsledne, určite sa viak môžeme od nich učiť aspoň v niečom a nasmerovať podľa toho svoj vlastný život. Nás vzťah k Bohu si môžeme budovať jednak každý v tiche svojho srdca, ale jednak spoločne so svojimi bratmi a sestrami. Myslím si, že rodina je to najkrajšie a najprirodenejšie spoločenstvo, kde sa všetci môžu zjednocovať vo chvále Pána. „Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu.“

Pračo však nevnášať rovnakú jednotu a rovnakého Duha do vzťahov so svojimi rovenskimi? Pračo sa nespájať so svojimi priateľmi v radoch z toho, že

môme milujúceho a nekonečne veľkého Pána? S týmto záme-

nás pripravené. Naše stretnutia začíname spevom a modlitbou.

rom sme sa vo februári tohto roka zočali stretnúvať na našej farnosti. V úplnej jednoduchosti a otvorenosti voči tomu, čo má Pán pre

Rozhovor o Božom Slove alebo o rôznych aspektoch života s Bohom tvorí jadro našich spoločných siedenií. Väčšinou ne-

chýba nejaká hra, ktorá dopĺňa rozoberanú tému a umožní nám spoznávať sa a zblížovať.

Z prvého spoločného výletu sme sa spoločne tešili v nedávnu novembrovú nedelu. Našim cieľom bolo Kláštorské a vsetci tento „vrcholový“ výstup zvládli. Pre mňa to bol skutočne jeden nádherný deň.

Týmto by som chcela podakovať všetkým rodičom, ktorí umožňujú svojim deťom prichádzať medzi nás a zároveň chcem posmelit všetkých tých, ktorí ešte stále vŕhajú. V dôvete Pánovi verím, že toto jeho malé dielko bude žiť aj nadalej a On sa bude oň staráť.

Martina Mročáková

Snímka: archív autora

S ružencom v ruke

UVEDOMUJEME SI, ŽE AK TO, ČO ROBÍME, JE DOBRÉ, TREBA TO DAŤ NA VEDOMIE ĽUĐOM

Spoločenstvo sv. ruženca je stretnutie ľudí, ktorí sa dobrovoľne schádzajú k modlitbe, ale i k práci a k iným aktivitám, ktoré sú v našej farnosti: upratovanie kostola, brigády pri kostole, púte a výlety.

Hlavnou úlohou je denná modlitba sv. ruženca, to máme už v názve našho spoločenstva a je pre nás prioritou. Modlime sa ho každý deň doma alebo pol hodiny pred sv. omšou v kostole. Modlime sa s ružencom v ruke a s ľuďmi, ktorí sú na modlitbu nájdú vždy čas. Svoje úmysly predkladáme Nebeskej matke s pocitom prítomnosti, že je medzi nami a zároveň citíme, akú silu majú slová, ktoré vyslovujeme. Odprosujeme, oslavujeme, ale aj prosíme, a to všetko obetujeme za otcov biskupov, našich knazov, bohoslovcov, za naše deti a naše rodiny. Ktorá matka nevypočuje svoje deti, keď o niečo dobré prosia? Verím, že naše modlitby prinesú plody.

Druhým našim cieľom je upratovanie kostola. Aby sme sa v chráme dobre cítili, naši členovia ho dvakrát do týždňa upratujú a tu

vidím prvé ovocie našej modlitby. Máme už viac rodín, ktoré nie sú v ruženci a kostol ochotne upratujú. Pochopili, že čistota chrámu sa týka všetkých, ktorí tam chodia a verím, že bude viac rodin, ktoré vymenia starých a chorých.

V mesiaci jún si naši starší a chorí členovia spoločenstva spolu s duchovným otcom vykonali púť na Mariánsku horu. Tam sme prosili Nebeskú matku za pokoj vo svete, pokoj vo farnosti a posilenie vo vieri. S duchovným pokojom sme sa vrátili do svojich domovov.

Stáva sa už tradíciou, že v októbri nám naši duchovní otcovia pripravia duchovnú obnovu, ktorú začíname v piatok sv. omšou a v sobotu končíme sv. omšou. Vždy po skončení duchovného programu nasleduje Valné zhromaždenie, kde si zhodnotíme ročné obdobie v hospodárení, odsúhlasíme milodary na kostol, vylešíme nahromadené nedozumenia, povieme si ako ďalej. Pán farár zhodnotí našu prácu – naše aktivity, predstavy, plány na budúci

rok. Ja som presvedčená, že dôvera narastá a práca v spoločenstve prináša plody. Členovia sa z roka na rok viac zapájajú a majú živý záujem o duchovné stretnutia, hoci vždy sú isti, ale s radosťným srdcom a to teší.

Smie 225-členná „armáda“ a aby chod mesačných stretnutí fungoval, o to sa starajú horľitecky, ktorých je 15. Spomedzi nás dve vedú naše spoločenstvo – predsedníčka p. Dobranská a pokladnička p. Kamenická.

Snívam o založení mužskej ruže, ale na tom treba ešte popracovať. Aj v tom sa obráťame na Nebeskú Matku. Ona je tá, ktorá pomoc neodmieta.

Chcem ešte podakovať p. farárovi Jánovi Dudovi a p. kaplánovi Jánovi Budzákovi, že sú pri svojich povinnostach nájdú čas aj pre naše spoločenstvo, usmerňujú nás a držia nad nami ochrannú ruku.

Všetkým vám vyprosujem hojnosť Božích milostí.

Marta Kamenická

Snímka: Glos mira

Pokoj a dobro

Radujme sa, deti, veselme sa, narodil sa nám Spasiteľ!

Priatelia, správne odpovede na našu úlohu z minulého čísla časopisu nám poslali:
L. Lazorová, M. Šivačková, V. Šivačková, B. Dzimková, M. Dzura, S. Sendreiová,
L. Kozáková, V. Kráľ, M. Králová, M. Králová, M. Králová. Tentokrát odmena
populuje Barborke Dzimkovej. Vŕťazke blahoželáme a vám, ktorí ště nevyhrali
ďakujeme za odpovede a prejeme veľa šťastia nadobuducel

Priateľ nás

Milé, milé Ježiuliatko
spinká pri mame,
donesme mu, deti, všetko,
ved ho poznáme.
Jabĺčka i teplé mlieko,
je to priateľ nás,
adresu mi vetrík riekoł.
Ty ju nepoznaš?
V Betleheme maštalôčku –
tam ho hľadať smiesh,
tam na teba navždy počká,
ak ho miluješ.

Peter Kubica

Nová úloha pre vás!

Milé deti, keďže je tu vianočný čas a
bliží sa Nový rok, napište nám pekný
vianočný alebo novoročný vinš.
Už teraz sa tešíme na vaše pekné vinšo-
vačky.

Z DETSKÝCH LISTOV

Napísali nám: Janík Strela z Odorína
a Mária Kravjanská z Markušoviec. Za
peknú pohľadnicu a list im zašleme i peknú
odmenu.

na kríži, preto sa radujeme. Zdobíme si príbytky, obdarúvame sa darčekmi. Niektorí ich majú neúrekom, niektorí menej, no viac sú ich väčšia. Pán Ježiš, tým, že sa narodil, daroval sa nám celý. A čo mu darujeme my?

Nuž deti nemajú na dary peniaz. Naškrajším darom Ježišovi je naše čisté srdce. Kamaráti, aké krásne budete mať Vianoce, keď dokážete mamičke pomáhať bez hundrantu, ockovi neodrávať, nehádzat sa so súrodencami, robiť dobré skutky, navštíviť chierých alebo starých ľudí. Budete mať výborný pocit a Ježiško týmto od vás dostane tie najkrajšie dary. Vedie nie je nič krajšie ako čisté detské dušičky.

Prajeme vám, aby ste spolu s vašimi blízkymi prežili pekné Vianoce, plné pokoja a lásky.

Vianočná modlitba

Vďaka Ti Ježiško,
že si nám tak blízko.
Vďaka Ti, že si sa narodil,
aby si nás i celý svet vykúpil.
Vďaka za Twoju mamičku,
našu vrúcnu pomocníčku.
Vďaka Ti, pane, za radosť,
my, deti, jej máme veru dosť.
Prosíme Ťa, z celého sveta detí,
nech slniečko milo na ne svieti.
Nech nečlia biedu, hľad
zlych ľudí srdca chlad.
Pošli aj im radosť z narodenia
Tvojho,
by ľudia im dali z prebytku svojho.
My malí nemáme sa o čo deliť,
no budeme sa za ne vrúcné modliť.
Amen.

Peter Kubica

Stránku pre deti pripravila Adriana Lazorová